

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

«__» _____ 20__ р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності облік та аудит

за темою:

«Облік і контроль розрахунків по заробітній платі
(на прикладі ПрАТ «Нова лінія»)»

Виконавець

студентка обліково-економічного факультету
групи 41

Гавіловская Я.О.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Муренко Т.О.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	5
1.1. Економічна суть витрат на оплату праці	5
1.2. Організація обліку витрат на оплату праці	12
1.3. Сучасна проблематика обліку оплати праці	23
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПрАТ «НОВА ЛІНІЯ»	26
2.1. Загальна характеристика підприємства, що досліджується	26
2.2. Особливості обліку оплати праці на підприємстві ПрАТ «Нова лінія»	30
2.3. Шляхи покращення обліку витрат на оплату праці на підприємстві ПрАТ «Нова лінія»	39
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА	44
3.1. Аналіз ефективності оплати праці на підприємстві ПрАТ «Нова лінія»	44
3.2. Контроль витрат на оплату праці на підприємстві: методичні аспекти та практика проведення	52
3.3. Напрямки вдосконалення обліку та контролю витрат на оплату праці на підприємстві ПрАТ «Нова лінія»	55
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	66

ВСТУП

Актуальність теми. Перехід до ринкової економіки вимагає від підприємств підвищення ефективності виробництва, конкурентоздатності товарів і послуг на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання і управління виробництвом. На кожному підприємстві в Україні має бути реальна й достовірна інформація про нарахування заробітної плати. Заробітна плата займає одне з центральних місць в системі підвищення продуктивності праці на підприємстві.

В сьогоденних умовах підприємствам надана свобода у використанні трудових ресурсів та визначенні форм та розмірів оплати співробітників. Працівники, в свою чергу, достатньо вільно можуть обирати підприємство, на яких їм будуть запропоновані найбільш привабливі умови, при чому, практично на першому місці при прийнятті рішення про праевлаштування буде стояти саме розмір оплати праці.

Дана тема є дуже актуальною, оскільки винагорода за працю є основним стимулом робітників, що здійснюють процес виробництва і виробляють матеріальні блага. Витрати на оплату праці як складова частина собівартості безпосередньо впливає на результати фінансово-господарської діяльності підприємства.

Облік і аналіз оплати праці по праву займає одне з центральних місць у всій системі обліку. Актуальність дослідження, а також необхідність пошуку шляхів удосконалення обліку, аналізу й аудиту праці та її оплати в умовах формування соціально орієнтованої ринкової економіки визначили вибір даної теми дипломної роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних та організаційних питань обліку та контролю

оплати праці, обґрунтування і розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку і контролю розрахунків з оплати праці.

Згідно висунутої мети були поставлені наступні завдання:

- дослідити економічну суть витрат на оплату праці;
- визначити сучасну проблематику обліку оплати праці;
- розглянути загальну характеристику, особливості обліку праці на підприємстві ПрАТ «Нова лінія»;
- охарактеризувати контроль витрат на оплату праці на ПрАТ «Нова лінія».

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес обліку і контролю розрахунків з оплати праці на торговому підприємстві ПрАТ «Нова лінія».

Предметом дослідження є методичне та організаційне забезпечення процесу обліку і контролю розрахунків з оплати праці .

Методи дослідження. У процесі дослідження використано систему методів: порівняння та аналіз, синтезу та узагальнення, вертикальний та горизонтальний аналіз.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною основою роботи є нормативні документи, які регулюють питання обліку розрахунків з оплати праці, а також підручники, навчально-методичні посібники, монографії, наукові статті.

Інформаційною базою дипломної роботи є законодавчі акти Верховної ради України, урядові рішення та постанови, дані засобів масової інформації та мережі Internet, а також первинна документація, облікові реєстри, внутрішня та зовнішня звітність базового підприємства тощо.

Дана дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження з оплати праці можна сказати, що заробітна плата займає одне з центральних місць у системі бухгалтерського обліку.

Заробітна плата - це винагорода, розрахована, як правило, у грошовому вимірі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Базою нашого дослідження було торговельне підприємство ПрАТ «Нова лінія». Дане підприємство використовує автоматизовану систему програму «1С:Документообіг 8 для України». Ця програма дозволяє вести облік робочого часу працівників, створений на основі щоденних звітів про виконану роботу, які подаються у розрізі видів робіт. Перелік видів робіт ведеться працівником, який відповідальний за нормативно-довідкову інформацію, виходячи з міркувань аналізу витрат робочого часу.

На торговельному підприємстві «Нова лінія» використовується погодинна оплата праці (з використанням місячних, денних і погодинних тарифних ставок).

Документальне оформлення розрахунків з оплати праці на ПрАТ «Нова лінія» здійснюється на основі табеля обліку робочого часу, розрахунково-платіжної відомості, розпоряджень про відпустки, лікарняних листків та інших документів.

Дослідження показало, що на підприємстві «Нова лінія» здійснюються такі утримання із заробітної плати: ПДФО (18%) та Військовий збір (1,5%).

Недоліком є те, що у робітників відсутні стимули до покращення якості своєї праці. На підприємстві встановлена система контролю, яка відслідковує ефективність використання робочого часу. В торгових залах встановлені системи відеоспостереження, які можуть переглядати в головному офісі. У разі спізнення працівника на одну хвилину чи відлучення працівника від робочого місця з відхиленням від графіку, співробітнику необхідно писати

пояснювальну. Це призводить до появи негатива у робітників до керівництва та накопиченню документації в головному офісі. На підприємстві відсутня система мотивації працівників. При погодинній оплаті праці, продавець отримує заробітну плату в повному обсязі не залежно від якості праці та індивідуального вкладу в робочий процес.

Аналіз використання коштів на оплату праці показав, що в абсолютному відхиленні фонд заробітної плати як в цілому по підприємству, так і по категорії робітників збільшився відповідно на 9981,2 тис. грн. та 2240,3 тис. грн. В звітному році фонд оплати праці у зв'язку з виконаним обсягом роботи повинен становити 14646,7 тис. грн., однак фактично фонд оплати праці складає 19568,2 тис. грн.

Аналіз витрат на оплату праці показав, що значна частина фонду заробітної плати витрачаються на керівників це пов'язано з найбільш високим окладами даних робітників. Діяльність торговельного підприємства ПрАТ «Нова лінія» за аналізований період заслуговує на позитивну оцінку на основі збільшення прибутку та фонду заробітної плати.

Внутрішній контроль на ПрАТ «Нова Лінія» здійснюється за допомогою аудиторської служби, яка складається з голови аудиторської служби та двох аудиторів.

Основна роль відділу внутрішнього аудиту на даному підприємстві полягає в перевірці структури внутрішнього контролю та оцінці рівня її адекватності і ефективності. Аудитори регулярно проводять фінансовий аудит, операційний аудит та аудит ефективності формування витрат, зокрема на оплату праці.

Було розглянуто декілька робочих документів аудиторської служби та можна зробити висновок, що на підприємстві суттєвих порушень не виявлено.

Подальше дослідження внутрішнього контролю ефективності формування витрат на оплату праці має бути спрямоване на розробку заходів

щодо використання його превентивної функції, адже на сучасному етапі в більшості випадків контроль виступає переважно реєстратором порушень (в частині трудового законодавства, бухгалтерського обліку операцій за виплатами працівникам, звітності тощо), а не інструментом їх попередження.

Можна запропонувати найбільш характерні шляхи покращення організації оплати праці на торговельному підприємстві ПрАТ «Нова лінія»:

- застосування прогресивних форм матеріального заохочення за рахунок збільшення товарообороту з меншою чисельністю працівників;
- створення сприятливих умов праці сприяють покращенню працездатності та продуктивності праці, покращення дисципліни на підприємстві;
- посилення залежності премії від результатів праці та якісних показників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арап Г.В. Шляхи вдосконалення аудиту оплати праці / Г.В. Арап, І.Г. Пахомова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». Вип. 4 (2). – 2010. – С. 149-155.
2. Артюх О. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / О. В. Артюх. — Одеса : ОНЕУ, 2012. — 305 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2000. - 608 с
4. Бутинець Ф.Ф., Олійник О.В., Шигун М.М., Шулепова С.М. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник. – Житомир, 2001
5. Волкова І. А. Фінансовий облік -1 : навч. посіб. / І. А. Волкова. — Київ : Центр учб. літ., 2008. — 228 с.
7. Гавіловська Я.О. Методика аналізу оплати праці ./ Я.О. Гавіловська.- Одеса.ОНЕУ.,2018.-276 с.
8. Гавіловська Я.О. Податок на доходи фізичних осіб: проблемні питання визначення бази оподаткування. / Я.О. Гавіловська. – Одеса. ОНЕУ., 2018.- 336 с.
9. Гавіловська Я.О. Проблемні питання обліку оплати праці. /Я.О. Гавіловська – Одеса. ОНЕУ, 2016. – 259 с.
10. Герасимчук Л.С. Шляхи вдосконалення обліку оплати праці / Л.С. Герасимчук, О.В. Кантаєва // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2014. – №12. – С. 97.
11. Григоревська О.О. Шляхи удосконалення організації бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві / О.О. Григоревська, І.В. Христос // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2015. – Вип. 2. – С. 97-105. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2015_2_10

12. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для ВНЗ / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Центр учб. літ., 2016. – 424 с

13. Гуль Т.М. Розрахунковий період для відпускних і лікарняних: визначаємо правильно – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://buhgalter.com.ua/>

14. Закон України „Про відпустки” від 15.11.1996 р. № 504 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504/96>.

15. Закон України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що призвели до втрати працездатності» від 23.09.1999 р. № 1105-XIV зі 113 змінами і доповненнями. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.

16. Закон України “Про оплату праці” від 23 січня 1997 р. № 20/97-ВР (зі змінами та доповненнями) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96>.

17. Катеринець Н. Облік праці за новими формами // Дебет-Кредит – 2015. - № 5. – С. 26

18. Кравченко Л.І. Аналіз господарської діяльності в торгівлі : підручник / 8-е вид., випр. і доп . – М .: Нове знання , 2005. – 512 с . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tajfan.com/wp-content/uploads/.pdf>

19. Крищенко К. Удосконалення організаційно-економічного механізму управління оплатою праці / К. Крищенко // Україна: аспекти праці. - 2009. - № 6. – С. 9-15.

20. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. №322-VIII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://zakon2.- rada.gov.ua/laws/show/322-08](http://zakon2.-rada.gov.ua/laws/show/322-08).

21. Конош, О. В. Удосконалення обліку, аналізу, аудиту оплати праці / О. В. Конош // Фінансові ринки і цінні папери. – 2009. – № 23. – С. 36–40.
22. Лень В. С. Виплати працівникам: поняття, структура та облік / В.С. Лень, М.П. Штупун // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2015. – № 2 (2). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekona.org.ua/repository/download/236.pdf>
23. Лоханова Н. О. Облік у системі управління економічною стійкістю підприємств: інституціональний підхід : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / Лоханова Наталія Олексіївна. — Одеса, 2013. — 573 с.
24. Максимова В. Ф. Системна проблематика сучасного внутрішнього контролю / В. Ф. Максимова // Облік і контроль в управлінні економічною стійкістю підприємств в умовах глобалізації: монографія / за ре. д.е.н., професора В. Ф. Максимової. – Одеса: ОНЕУ, 2014. – С. 182-213.
25. Муренко Т. О. Аналіз економічної стійкості підприємства в сучасних умовах / Т. О. Муренко // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський нац. екон. ун-т. – Одеса, 2013. – Вип. 2 (49), Ч. 2. – С. 120-126.
26. Муренко Т.О. Організація контролю фінансової звітності (на прикладі підприємств залізничного транспорту України): автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / Т. О. Муренко. – Одеса: Одеський національний економічний університет, 2012. – 22 с.
27. Муренко Т. О. Організація та методика контролю діяльності промислових підприємств: практичний посібник / Т. О. Муренко, Н. П. Ілюхіна, Т. В. Боцян, С. В. Самострол. - Одеса, 2011. – 243 с.
28. Н. Ткаченко Узагальнення методичних підходів до організації обліку оплати праці / Н. Ткаченко. – К.: Україна аспекти праці. – 2011. – № 5. – С. 31–36.

29. Онищенко В.П. Розрахунок лікарняних. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/>
30. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів від 30.11.99 р. № 291. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1214-13>. — Назва з екрану
31. Погребняк С. Коротко про важливе // Бухгалтер.-2009р.- №14 (301). – с.45
32. Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати : постанова від 8 лютого 1995 р. N 100 Київ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/100-95-п>
33. Редзюк Т. Ю. Особливості контролю розрахунків з оплати праці [Електронний ресурс] / Т. Ю. Редзюк, С. С. Дем'яненко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – берез. (Вип. 4). – С. 1027-1031. – Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/215.pdf>.
34. Саух І. В. Документальне забезпечення розрахунків з оплати праці // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. – № 1(19). – С. 311-319.
35. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навч. посіб.-К.: “Знання”, 2015.- 647 с.
36. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко. — 2-ге вид. доповн. і переробл. — Київ : Алерта, 2007. — 954 с.
37. Шнурко А.М. Сучасний стан організації обліку оплати праці / А.М. Шнурко, Ю. Букарева // Научные труды SWorld. – Выпуск 4(41). Том 8. – Иваново: Научный мир, 2015. – С. 86-90.
38. Ю.Лігуш Удосконалення державного врегулювання оплати праці / Ю.Лігуш . - К.:Україна: аспекти праці, 2007. - № 2. – с.45-47.